

Oponentský posudek na bakalářskou práci:

Antonín Roos, *Židovské spolky v Praze mezi lety 1918–1938*

Bakalářská práce Antonína Roose se zabývá pražskými židovskými spolky v období mezi dvěma světovými válkami. Hned na úvod je třeba ocenit, že kol. Roos si vybral zajímavé a relevantní téma, což je patrné již ze seznamu spolků, který je obsahem práce, čítajícího 115 položek. Tato skutečnost jasně ukazuje, že spolkovnictví bylo významným fenoménem v životě Židů zkoumaného období. O to cennější je předložená bakalářská práce, protože identifikovala téma, které, jak kol. Roos hned v úvodu konstatuje, dosud nebylo v odborné literatuře důkladně zpracováno.

Kromě samotného výběru tématu práce je třeba ocenit také její logické členění do pěti kapitol. V prvních třech kapitolách autor podává přehled relevantní literatury a definici „pražského židovského spolku“. Dále na základě sekundární odborné literatury nastiňuje dějiny Židů v Praze v období první republiky, aby následně pojednal o dobovém legislativním rámci židovského spolkovnictví v Československu a jeho jazykovém problému (němčina vs. čeština, ale dotýká se i otázky postavení hebrejštiny). 4. kapitola předkládá dělení pražských židovských spolků a jejich již výše zmíněný částečný soupis. Na závěr si 5. kapitola klade otázku, nakolik lze spolkovou činnost pražských Židů chápat jako projev jejich identity.

Tři úvodní kapitoly ukazují, že kol. Roos pracoval jak s relevantní českou i anglicky psanou obecnou odbornou literaturou (Čapková, Kieval, Wein), tak literaturou konkrétně se zabývající spolky (Lašťovka, Křest'an, Polakovič), s jejichž pomocí velmi dobře definuje své téma a rekonstruuje jeho kulturně-historický rámeček. Zmíněné tři kapitoly jsou dle mého soudu nejlépe zpracovanou částí předložené práce, a to i po jazykové a stylistické stránce. Kultivovaně formulovaný text plyne hladce a autor umně propojuje jednotlivé části své práce, takže se čtenář v textu dobře orientuje.

Jisté otázky zato vzbuzuje 4. kapitola, obsahující seznam pražských židovských spolků. Tento seznam, chápu-li ho dobře, je založen na soupisu pořizovaném Markem Lašťovkou a na článku Daniela Polakoviče. Proto se vnučí otázka, jakou má v textu funkci, jinými slovy má-li smysl ho v práci znovu přepisovat a zda by nestačilo na uvedené soupisy v práci jen odkazovat při samotném výkladu. Autor ani nevysvětluje, v čem se jeho seznam od těch výše zmíněných odlišuje a v čem tkví jeho přínos. Nicméně vezmu-li v úvahu, že kol. Roos k některým, zvláště velkým a známým spolkům ve svém výčtu, připojuje relevantní informace nashromážděné ze sekundární literatury, lze jeho výčet přesto chápat jako určitý přínos. Autor si vytvořil bázi pro své další bádání a více méně strohý výčet názvů spolků obohatil o cenný materiál, který mu mohl pomoci při následné kontextualizaci. Zde je navíc třeba ocenit, že k 33 židovským spolkům identifikoval relevantní materiál v archivu Židovského muzea v Praze a nebyť omezení způsobené současnou zdravotní situací, jistě by zpracoval materiál i k dalším spolkům. Z poznámek pod čarou je zřejmé, že badatelé (zvl. Čapková) se větším nebo známějším spolkům (Akademický spolek Kapper, Bar Kochba, Hagibor, Makkabi, Spolek Theodor Herzl) již do jisté míry věnovali, a tak by studium právě těch menších a zdánlivě okrajových mohlo být zvláště přínosné pro studium židovské každodennosti. (K samotnému soupisu mám jen jednu poznámku: namísto *Keren Kajemeth Sejisrael* je třeba číst *le-Jisrael*.)

Je škoda, že 5. kapitola, nastolující otázku, zda spolková činnost může být zkoumána jako projev kolektivní identity pražských Židů, není obsáhlejší, nesnaží se o hlubší analýzu a nedostatečně výtěžuje nashromážděný materiál z předchozí kapitoly. Celkový počet pražských židovských spolků (cca 170) ukazuje, že spolkovnictví opravdu významným způsobem spoluutvářelo identitu pražských Židů a že shromážděný materiál vyzývá k dalším zajímavým otázkám, z nichž některé autor již sám naznačuje (např. komparace s jinými multi-etnickými městy v Čechách). Ačkoli se archivní materiál může kol. Roosovi jevit jako „strohý“, ve

skutečnosti, jestliže bude metodologicky vhodně uchopen, může přinést mnoho nových poznatků především z oblasti mikrohistorie. Autor by si tak mohl například klást otázky, jakým způsobem židovské spolkovnictví reflektuje proces sekularizace v rámci židovské společnosti, jakým způsobem a zda vůbec aktivity spolků kompenzovaly činnost židovské náboženské obce, jaké segmenty společnosti se identifikovaly s jednotlivými spolky, apod.

Úhrnem, práce kol. Roose představuje kvalitní bázi z části založenou na primárním materiálu i jeho základní kontextualizaci a je dobrým východiskem pro další výzkum. Po formální stránce nelze práci nic vytknout, citovanou literaturu cituje konzistentně. I když si bakalářská práce neklade ambicióznější otázky a mnohdy nejde nad rámec faktografie, její text je koherentní a kultivovaný a srovnám-li ho s jinými bakalářskými seminárními pracemi, jasně ukazuje, že kol. Roos na sobě podstatně zapracoval a vykonal pořádný kus práce. **Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení „velmi dobře“.**

V Horním Maršově, 27. srpna 2020
Doc. PhDr. Daniel Boušek, Ph.D.